

»So izredno velike težave na poti zgraditve komunizma v zaostali državi, kakršna je na primer naša. Toda kaj sedaj? Ali naj čakamo, da bodo vsi delavci enako pametni in sposobni upravljati podjetja? Razumljivo je, da ne, ker bi morali v tem primeru neskončno dolgo čakati. Prav v postopku upravljanja, v nepretrganem postopku dela in upravljanja si bodo vsi delavci pridobili potrebne izkušnje. Spoznali bodo ne samo delovni postopek, temveč tudi vse probleme svojega podjetja. Delovni ljudje se bodo mogli samo v praksi naučiti posluževati evidence, spoznati se s tem, koliko materiala smejo porabiti, seznanili se bodo s tem, zakaj vse gre njihovo delo, to je, kam gre njihov presežek dela in zakaj se upo-

rablja. Seznanili se bodo s tem, kolikšna mora biti akumulacija njihovega podjetja kot del splošne planske akumulacije, koliko pa lahko z drugim presežkom izdelkov izboljšajo svoj življenjski standard. Seznanjeni morajo biti s tem, koliko in s kakšno naglico morajo povečevati delovno storilnost itd. Brezpogojno se morajo seznaniti z delovno disciplino, kajti tisti trenutek, ko delovni ljudje prevzamejo nase odgovornost sodelovanja v upravljanju gospodarstva — od tedaj spada vprašanje delovne discipline v prvo njihovo dolžnost.«

(Iz govora predsednika republike Josipa Broza Tita v Ljudski skupščini FLRJ dne 26. junija 1950.)

Kako se pripravljajo na kongres delavskih svetov v ljubljanskem okraju

Komisija za pripravo kongresa, v kateri so zastopane vse množične organizacije, je že sestavila akcijski program in organizirala poseben odbor, v katerem del državljanov dela pri organizacijskih in političnih pripravah za kongres, drugi del pa pri konkretnih analizah problema delavskega samoupravljanja v industriji, gradbeništvu, kmetijstvu in gozdarstvu, gostinstvu, obrti in trgovini. Za vsako izmed teh vej so organizirali v okviru tega odbora posebne komisije, da bi čim boljše ugotovili specifičnosti v delu organov delavskega samoupravljanja vsake izmed teh gospodarskih vej. Razen tega so sestavili posebno komisijo za proučevanje izkušenj iz dela okrajnih in republiških zborov proizvajalcev, posebno pa proučujejo delo in problematiko občinskih zborov proizvajalcev. Posebne skupine proučujejo razmerje med organi delavskega samoupravljanja in zbornicami kakor tudi probleme izobraževanja delavcev v sistemu delavskega samoupravljanja.

Po občinah so bila posvetovanja s predsedniki SZDL, na katerih so razpravljali o delu občinskih pripravljalnih odborov za kongres. Pripravljajo tudi posvetovanja s predsedniki delavskih svetov, zatem pa še širše posvetovanje z delovnimi kolektivi. Čez nekaj dni bodo skupni plenumi SZDL in sindikatov, na katerih bodo podrobno razpravljali o problematiki v zvezi s pripravami za kongres. Občinskimi odbori SZDL in večjim podjetjem so dostavili materiale zveznega pripravljalnega odbora in zapisnik prvega sestanka okrajnega akcijskega odbora.

V posameznih občinah in podjetjih mislijo, da bi bilo treba dati delavskim svetom večjo materialno osnovo in stimulacijo. So primeri, da proizvajajo nekatere tovarne s 400 delavci prav toliko kakor tovarne s 1000 delavci. »Lesna galanterija« v Podpeči pri Ljubljani ima na primer 400 delavcev, daje pa skupnosti več kakor »Lesna industrija« v Logatcu s 600

delavci in Tovarna Brest — Cerknica s 400 delavci. Delavci v Podpeči ne dobivajo prav nič večjih plač, čeprav so boljši od omenjenih dveh drugih tovarn tako v delovni organizaciji kakor v kakovosti izdelkov itd.

Mile Smolinsky

Razpravljanje o delavskem samoupravljanju v Makedoniji

V republiškem svetu sindikatov Makedonije razpravljajo o organiziranju posebnih teles, ki bodo vodila priprave za kongres delavskih svetov. Ta telesa bodo razen predstavnikov Socialistične zveze in sindikatov sestavljali tudi predstavniki drugih zainteresiranih činiteljev, kakor so zbornice, združenja ipd.

Za snov, s katero se bo ukvarjal kongres, je veliko zanimanja. Da bi ustregla temu zanimanju, je delavska univerza v Skoplju priredila javno razpravljanje o izkušnjah iz dela organov delavskega upravljanja in so v njem sodelovali tudi zastopniki nekaterih večjih delavskih svetov (rudnik Zletovo), nato člani vodstev združenja novinarjev, sindikatov itd. Delavska univerza v Kočanih je povabila tovariša Borka Temelkovskega, predsednika sindikatov Makedonije in člana zveznega odbora za pripravo kongresa delavskih svetov, naj predava o ekonomsko-političnih vidikih delavskega samoupravljanja. Druge delavske univerze spreminjajo sedaj svoje programe in postavljajo v prvo vrsto snov, o kateri bo razpravljala kongres delavskih svetov.

Širša aktivnost na tem področju se je začela s kampanjo pred volitvami v delavske svete. Večina kolektivov v Skoplju se je odzvala pozivu okrajnega odbora Socialistične zveze okrajnega sindikalnega sveta, naj bi se predvolilna aktivnost delavskih svetov razširila tudi na probleme, o katerih bo razpravljala kongres. Sedaj pripravljajo tudi analize o izkušnjah organov delavskega upravljanja.

Važno je poudariti, da bo široko sodelovanje delavcev v izdelavi in razpravljanju o letnih poročilih delavskih svetov pri-

spevalo k njihovemu boljšemu delu. V vmesnem času pripravljajo sindikalne organizacije skupaj z organizacijami Socialistične zveze javna razpravljanja, pri katerih bodo razen članov delovnih kolektivov sodelovali tudi drugi državljani. Zanimanje državljanov za to vrsto podajanja računov je posebno veliko pri tistih podjetjih, s katerimi vsak dan prihajajo v stik. Taka razpravljanja so že prispevala, da so podjetja razširila in prilagodila svoje poslovanje širokim slojem potrošnikov. Tako je n. pr. podjetje »Klase« organiziralo raznašanje kruha po hišah in prodajo polizdelkov z namenom, da bi olajšalo delo v gospodinjstvu.

Vse to pa je šele začetek, medtem ko bo do dejanske širše aktivnosti, posebno v delovnih kolektivih, šele prišlo.

Z. Simonovski

Kontrola izpolnjevanja sklepov delavskega sveta in upravnega odbora

Seznanjanje kolektiva s sklepi samoupravnega organa

Določen pomen za sistematično kontrolo izpolnjevanja samoupravnih aktov ima tudi objavljane sklepov delavskih organov upravljanja. Objavljanje sklepov omogoča članom teh organov, da ugovarjajo objavljeni formulaciji, ki ne ustreza izraženi volji kolektivnih organov, hkrati pa omogoča članom delovnega kolektiva, da se seznanijo z delom upravnega organa, da to delo stalno spremljajo, ocenjujejo in kontrolirajo. Z objavo sklepov je omogočeno sodelovanje vsega kolektiva v kontroli njihove izpolnitve.

Čeprav ni z zakonom urejeno, določajo poslovnik in splošno sprejeti postopek, da je treba sklepe delavskega sveta dostavljati članom delavskega sveta in upravnega odbora in jih na primeren način objaviti delovnemu kolektivu. Člani delavskih organov imajo pravico vpogleda v zapisnik delavskega sveta. Ker imajo vsi člani kolektiva pravico prisostvovati sejam delavskega sveta, kolikor iz vzrokov splošnega interesa niso bile te seje tajne, mora biti zapisnik zasedanja delavskega sveta dostopen tudi tistim članom kolektiva, ki niso izvoljeni v organe upravljanja. S poslovnikom je lahko določeno, da se na zahtevo upravnega odbora, določenega števila članov delavskega sveta, določenega števila delavcev in uslužbencev, ali na zahtevo zbora delavcev objavi zapisnik v celoti ali posamezni njegovi deli. Pooblaščenim osebam in organom je lahko razen tega priznana pravica, da zahtevajo overjeni prepis zapisnika ali sklepov.

Ugovori

Vsak član sveta ima pravico ugovarjati: da objavljeni sklep ni sprejel delavski svet;

da objavljeno besedilo ne ustreza formulaciji, ki je bila sprejeta na seji;

da sklep sploh ni bil formuliran na seji, da je bil naknadno izveden na osnovi razprave, da pa v svoji končni obliki ni bil na seji sprejet in zato, da ni polnoveljavnen, dokler ne bo na predpisan način potrjen.

(Nadaljevanje na 11. strani)